

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Q[uo]d per intellectu[m] Psalmi quarti, q[ui] sic incipit: Cu[m] inuocare[m],
exaudiuit me deus iustitiæ meæ, in tribulatio[n]e dilatasti mihi, hoc de
Christo nobis annunciet. Sp[irit]us ueritatis, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

miui, & soporatus sum, & exurrexi, et, tu autem domine susceptor meus es: Caput XII.

ostquam fremuerunt gentes, & populi gentiles & Iudæi, usq; dum interime-
rent eum, lætati sunt, & multipliciter quasi uicissent gloriati sunt: ipsam eius
mortem pro magno tenentes experimento, quod non fuisset à deo, quod fuisset
seductor, & iccirco nomen eius perisset, & nulla esset in deo salus eius. ¶ Ar-
ille & tunc mortuus per triduum loquebatur, & nunc usq; uiuens loquitur, ea quæ conti-
net sequens Psalmus: Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me? ea quæ conti-
aduersum me. Multi dicunt animæ meæ, non est salus ipsi in deo eius. Et cætera usq; dor-
miui & soporatus sum, & exurrexi. Quis nisi dormiens dormitione peccati, & soporatus al-
to sopore fallaciæ, non agnoscit hanc uocem resurgentis, hæc esse uerba resurrectionis?
¶ Ergo quod sequitur, non timebo milia populi circumdantis me, exurge domine, saluū me
fac deus meus, uox est ascendentis & euntis sedere à dextris dei. Vtrunq; autem scilicet &
resurrectionem & ascensionem uno uersiculo breuius præstrinxerat, dicens: Tu autem do-
mine susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum, Cuius uersiculi Petrus apo-
stolus taliter sensum expressit gloriosum. Hunc Iesum suscitauit deus patrum nostrorum,
& principem ac saluatorem exaltauit dextera sua, ad dandam poenitentiam, & remissionem
peccatorum. ¶ Fecimus quod proposuimus, scilicet demonstrare iam in initio Psalterij
Dauidici quatuor sacramenta hæc, quorum sine fide nullus uiuit, incarnationem, passio-
nem, resurrectionem atq; ascensionem IESU CHRISTI filij dei: ut ordine lucido
ad istum diem processiois spiritus sancti perueniremus, cuius gratiam sonat is, qui conti-
nuo sequitur, Psalmus quartus.

Verba resur-
gentis Chri.
Psalm. 3.

Verba i cœli
ascendentis.

Actu. 7.

¶ Quod per intellectum Psalmi quarti, qui sic incipit: Cum inuocarem exaudiuit
me deus iustitiæ meæ, in tribulatione dilatasti mihi, hoc de Christo
nobis annūciat spiritus ueritatis, quia fecit sicut promisit
dicēs: & gaudebit cor uestrum, & gaudium ue-
strum nemo toller a uobis. Ca. XIII.

Um inuocarem exaudiuit me deus iustitiæ meæ, in tribulatione dilatasti mihi.
Huius quippe uersiculum Psalmi superius susceptum habuimus. Signatum est
super nos lumen uultus tui domine, dedisti lætitiā in corde meo: & hoc dilato,
paululum digressi, tetigimus psalmos superiores, ut demonstrarem, quia sa-
cramentorum salutis nostræ miro modo & latet & splendet hic in Prophetia lucidus or-
do. ¶ Querimus ergo: Nonne uoces quarti huius Psalmi conueniunt rei gestæ & uoci il-
lius dei, quo spiritus sanctus de cælo ueniens, orantes discipulos domini lætificauit, ita ut
dicere congruat conuentui illi & omni Ecclesiæ sequenti, in tribulatione dilatasti mihi, mi-
serere mei, & exaudi orationem meam: Omnes enim perseverantes erant unanimes in ora-
tione, cum mulieribus, & Maria matre domini Iesu, & fratribus eius. Nonne ita contigit
illis, ut sonat ista uox spiritus Prophetici: in tribulatione dilatasti mihi? Eatenus quippe
non latum, immo ualde angustum fuerat eorum & cor & os? Quomodo angustum cor?
Homines erant sine literis & idiotæ. Quomodo angustum os? Vnius habebant rusticita-
tem linguæ Hebraicæ, ita ut loquentes ex idiomate suæ locutionis, statim fierent manife-
sti quod essent Galilæi. Qui sic angusti fuerant cordis & oris, ita dilatati sunt, ut & scriptu-
ras intelligerent, & loquerentur linguis, & quod maximum est, non in pace, sed in t̄ pace.
Ibant enim gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt, pro nomine IESU
contumeliam pati. ¶ Magna & mira dilatio illorū qui unanimes perseverantes in
oratione secundum istam uocem Propheticam, miserere mei & exaudi orationem meam,
sic exauditi fuerant, ut in corde scripturas, in ore linguas, in utroq; adepti constantiam, lo-
querētur magistratibus, dicerent tam plebi, quā senioribus. Filij hominum usq; quo gra-
ui corde, ut quid diligitis & queritis mendacium? Scitote quoniam mirificauit dominus
sanctum suum. Quid enim aliud uerba illa sapiunt, uiri Israelitæ deus patrum nostrorum
glorificauit filium suum Iesum, & cætera usq;, poenite mini igitur & conuertimini, ut deo
seruantur uestra peccata. Et quā pulchre, quod hic scriptum est in Psalmis: Irascimini
& nolite

In tribulatione
dilatasti mihi
Vox e aplog
accepto spiri
tu sancto
Actu. 1

lege t perse
quutione
Actu. 1
Dilatato apo
stolorū in die
Pentecostes
Psalm. 4
Actu. 3

& nolite peccare, & quod illic dicit Apostolus Petrus: Pœnitentini ut deleantur uestra peccata, unum idemq; significat. ¶ Item per hoc quod hic scriptum est, ut quid diligitis ueritatem & queritis mendacium: quam recte illud arguitur mendacium, quod iam ante illud diem, quo prædicare cœperunt Apostoli, diuulgatum erat apud Iudæos: mendacium inquit, & quod quaesierant emerant data militibus pecunia copiosa, ut dicerent, quia discipuli eius uenerunt nocte, & furati eum sunt, nobis dormientibus. Sed iam omnia multitudinem eorum, quæ hinc dici poterant, propositum pro agnitione sanctæ Trinitatis, pertractemus uersiculum.

¶ Iterum de uersu Psalmi quarti: signatum est super nos lumen uultus tui domine, quod uultus domini sit filius dei, & quod lumen uultus domini sit spiritus patris & filii.

Caput. XIII.

Signatum est super nos lumen uultus tui domine, dedisti lætitiã in corde meo Dominus, cui hæc dicuntur, signatum est super nos lumen uultus tui domine, ipse est pater: uultus domini, ipse est filius patris: Lumen uultus domini, ipse est spiritus sanctus patris & filii. Filius iccirco recte dicitur uultus dei patris, quia sicut in uultu alicuius hominis affectio lætitiæ uel mæroris potest percipi, sic per filium uoluntas dei patris mundo innotuit. Lumen uultus domini: iccirco recte intelligimus, spiritum sanctum patris & filii, quia sicut lumen alicuius rei ualde lucens uiam uel prospectum pandit corporalibus oculis: Verbi gratia, sicut claritas solis, depulsa caligine noctis, nobis efficit diem, sic spiritus sanctus, depulsis ignorantie tenebris, docet nos omnem ueritatem, quia per ipsum & filium scimus, & patrem, & ipsum cognoscimus ex utroq; procedentem. ¶ Quis, quando, & ubi signauit super nos hoc lumen uultus tui domine? Dominus Iesus Christus, quando adhuc latebat uultus tuus in illa humanitate ut crucifigi posset, nisi enim latuisset, nisi se continuisset & cessasset dicere, ego sum, omnes abirent retrorsum, & caderent in terram, nec possent comprehendere eum. Dominus inquam noster Iesus Christus, cum adhuc sic lateret in carne eius uultus tuus, signaturam se promissit super nos hoc lumen uultus tui, & continuo signauit, ut uere Pontifex summus pro iure officii sui, cuius est signare, non solum frontem corporis, uerum etiam frontem animæ credentis. Dixit enim ipsa nocte, qua tradebatur, mittam uobis paraclitum spiritum ueritatis, qui à patre procedit, & multa huiusmodi ad distinctionem pertinentia trium personarum patris & filii & spiritus sancti. Et deinde ipsa qua resurrexit die, stans in medio discipulorum, præmissis bono pacis nuncio, quam fecerat inter deum & homines, insufflauit, & dixit: accipite spiritum sanctum, scilicet in remissionem peccatorum. Sequitur enim, quorum remisistis peccata, remittuntur eis. ¶ Et die Pentecostes misit eundem spiritum in diuisiones gratiarum, multis choruscantibus miraculis. Ita signatum est habentes super se lumen uultus tui domine, cœperunt eadem die uocare alios, & adducere, ut signaretur super eos id ipsum lumen, per ipsorum ministerium & manu impositionem. Eade quippe die, qui receperunt sermonem, baptizati sunt, in nomine patris & filii & spiritus sancti, & appositæ sunt in illa die animæ circiter tria milia.

¶ De uarietate in eodem Psalmi singularis & pluralis numeri, quod singularitas credentium sit, habentium unum spiritum, & unam fidem: pluralitas autem siue multitudo, illorum sit qui sunt contra uel extra hanc uarietatem.

Caput. XV.

T uide, quod pulchre credentes à non credentibus spiritus propheticus distinguit ipso modo locutionis. Nam de non credentibus dixit: multi dicunt quis ostendit nobis bona (de multitudine uero credentium quandã unionem factam insinuans, cum dixisset: signatum est super nos uultus tui dñe, protinus uti maluit singulari numero, dicens ex persona ipsorum: dedisti lætitiã in corde meo. Et recte, quia multitudinis credentium, erat cor unum, & anima una. ¶ Quã uidelicet unitatẽ cordis & animæ, illud quoq; aduerbium pulchre exprimit, quoniam tu dñe singulariter in spe constituisti me. Ipse namq; spūs sc̄tus de multis efficit unum. Qui autẽ hũc nõ habent: multi, imo & cõtra semetipsos sensibus diuersis, & in plerisq; contrarijs per sectas diuisi sunt. Quid ergo est, quod

¶ 2 præ

Mendacium quod querantur iudæi
Mar. 28.

Dñs p̄r, uultus eius filius, Lumen uultus, spūs sanctus.

Ch̄sus, ut uere Pontifex, signauit super nos lumen uultus domini.
Iohan. 18.

Iohan. 18.

Iohan. 20.

Signati spiritus sancti apostoli alios signare cœperunt in die pentecostes.

In credentibus cor unum & anima una. In non credentibus uarij & contrarij sensus
Psalm. 4
Actu. 4